

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Til:
NVE
Postboks 4746 Torgarden
7468 Trondheim
nve@nve.no

Vår dato: 15.09.2026

Vår referanse: 2026/717-106

Deres referanse: 202320330-221

Uttale til endret søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalvassdraget.

Det vises til brev fra NVE 17.06.2026 med forespørsel om uttale til endret søknad for kraftverk i Røldal-Suldalvassdraget. Arbeidsutvalget behandlet saken i møte 15.09.2026, sak 26/26, og vil gi følgende uttale.

Vi har fått forlenget frist til uttale.

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet uttaler seg med hensyn til villreinens interesser. Etter § 21 i hjorteviltforskriften skal nemnda arbeide for en langsiktig bærekraftig forvaltning av villreinen og villreinen sine leveområder. Villreinen er en nasjonal ansvarsart for Norge, og siden 2021 er arten oppført på rødlista. Villreinen har fått en egen stortingsmelding med mål om at den negative utviklingen skal stoppes innen 2030, alle villreinområder skal havne på minimum middels kvalitet etter kvalitetsnorm for villrein innen 2050, og de nasjonale villreinområdene skal ha god kvalitet innen 2100.

Saksdokumenter

1. Høyring av justert søknad for nye kraftverk i Røldal-Suldalvassdraget

Saken

NVE har vedteke at konsesjonsvilkåra for reguleringa av Røldal-Suldalvassdraget skal reviderast, og RSK DA (ved Lyse Kraft DA) har utarbeidd eit revisjonsdokument som omtalar reguleringane. Det er difor fremja ei justert utbyggingsløyising for opprusting og utviding (OU) frå Lyse Kraft DA.

Det meste av reguleringsområdet ligg sør for E134 og innanfor Setesdal Ryfylke villreinområde. Nord for E134 ligg Hardangervidda villreinområde, men utbygginga har betydning for begge villreinområdene. Både Setesdal Ryfylke og Hardangervidda har status som nasjonale villreinområde.

Den justerte søknaden om opprusting og utviding (OU) av Røldal-Suldal-anlegget, som Lyse Kraft sende til NVE i juni 2026, inneber fleire viktige endringar samanlikna med den opphavlege søknaden frå 2023. Hovudmålet har vore å redusere naturinngrepa og ta betre omsyn til villreinen, samstundes som prosjektet framleis skal gje vesentleg auka effekt til kraftsystemet.

De viktigste endringene:

1. *Novle 2 pumpekraftverk er teke ut*

Dette er den største endringen.

I den opphavlege planen skulle det byggjast eit nytt pumpekraftverk mellom Votna og Valldalsmagasinet. Dette prosjektet er no teke heilt ut av søknaden. I staden blir slukeevna og den installerte effekten i

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Røldal 2 kraftverk auka.

Som følgje av dette:

- anleggsomfanget blir mindre, og deponimassane blir reduserte med om lag 500 000 m³
- inngrepa ved Liamyrene/Novle og i Valldalen fell bort
- ingen endring i slukeevna inn til eller ut frå Valldalsmagasinet
- det blir inga pumping frå Valldalsmagasinet til Votna

2. Større omsyn til villrein

Villrein var eitt av dei viktigaste tema i høyringsrunden.

Den justerte søknaden inneheld mellom anna:

- eit nytt funksjonsbasert manøvreringsregime for Holmavatn om vinteren
- at dagens regulering av Isvatnet blir vidareført
- tiltak for å redusere påverknaden på villreinen sine vinterområde
- tilpassingar baserte på oppdatert kunnskap om villreinen sine trekkruiter og bruk av området.

Hvilke kraftverk er framleis med?

Etter justeringa består prosjektet av fire nye kraftverk:

- Røldal 2 pumpekraftverk
- Kvanndal 2 pumpekraftverk
- Suldal 2B kraftverk
- Nordmork kraftverk

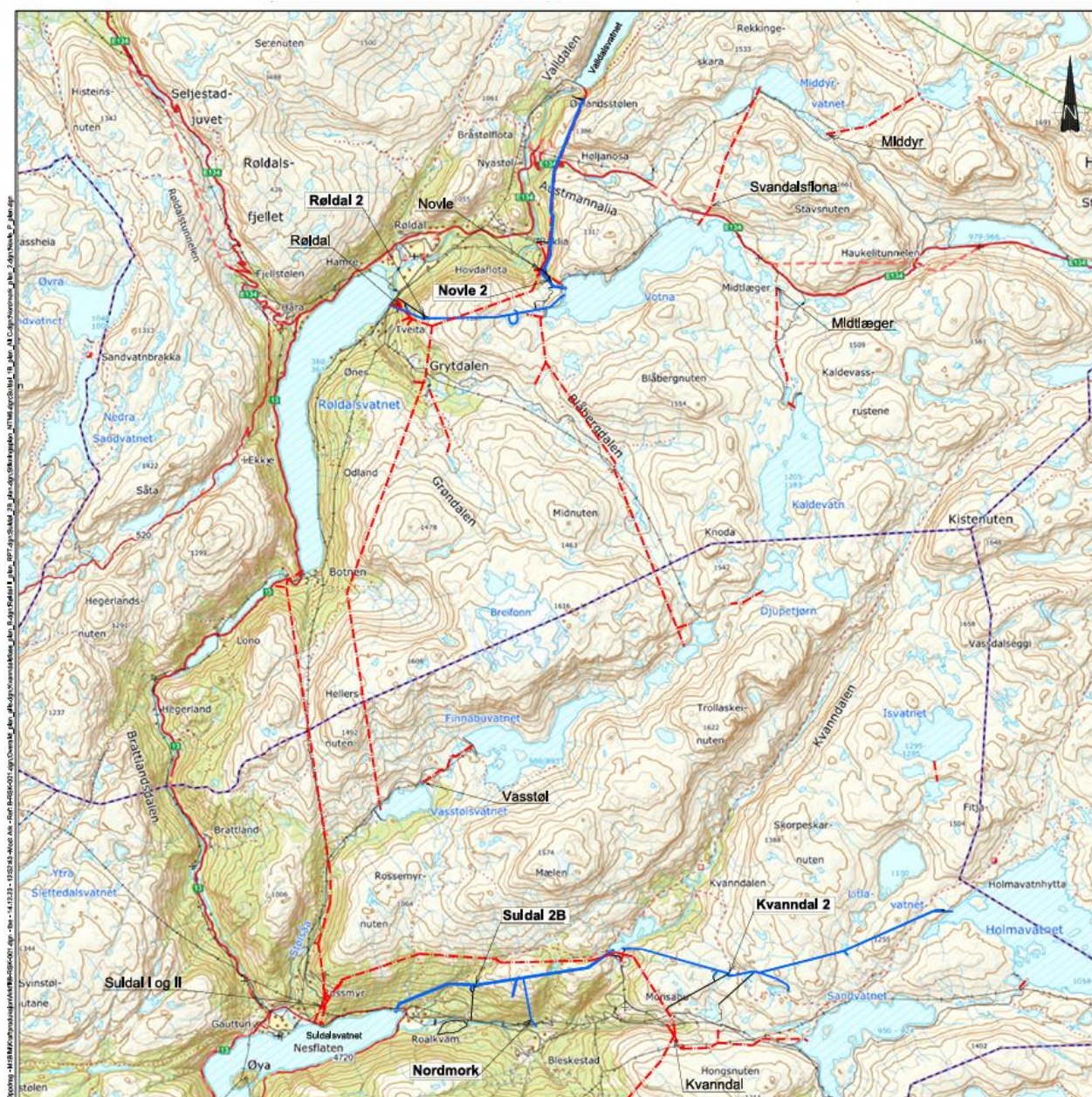
For Kvanndal 2 er det lagt til grunn ei utvida regulering med 5 meter senking av Holmavatn, og det blir ikkje lagt avgrensingar på produksjonen gjennom vinteren. For Røldal 2 er det opplyst at det er avgjerande å kunne produsere kraft og pumpe vatn gjennom vinteren.

Suldal 2B og Nordmork kraftverk er vurderte å ha mindre konsekvensar for villreinen.

Tilleggsutgreiinga gir styrkt kunnskap om villreinens arealbruk og stadfester at Holmavatn og Votna er viktige funksjonsområde. Samstundes er iskunnskapen for begge magasin prega av stor uvisse, særleg som følgje av planlagde endringar i regulering og pumpemønster.

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

RSK OU Eksisterende og planlagte kraftverk

Denne høyringa omfattar areal som i hovudsak ligg innanfor Setesdal Ryfylke villreinområde. Vi legg til grunn at Villreinnemnda for Setesdalsområdet gjev ei grundig og detaljert fråsegn for sitt område, og vi avgrensar difor innspelet vårt til å gjelde randsona mellom villreinområda. Det inneber at det i hovudsak er området rundt Votna som blir behandla i vår fråsegn.

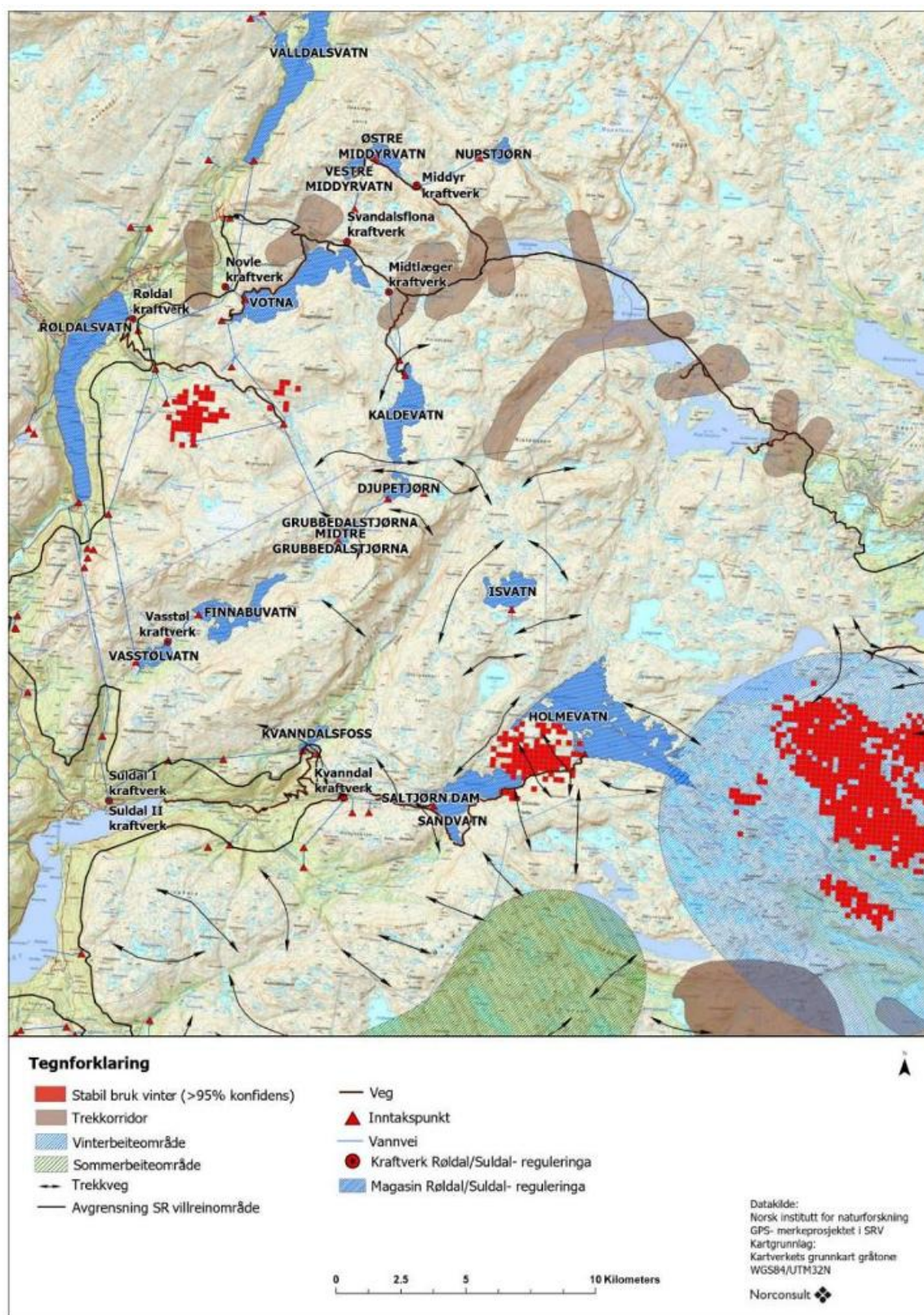
Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Kart som indikerer villreinens bruk av området. (I denne høringen utgår forslaget om Novle kraftverk)

Vurdering

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

NVE gav 29. januar 2025 pålegg om ytterlegare utgreiing av konsekvensane for villrein. Rapporten «Tilleggsutredning villrein til Lyse Kraft sin konsesjonssøknad for opprusting og utvidelse av kraftverkene i Røldal-Suldal», NaturRestaureringsrapport nr: 2025-11-01 følgde av pålegget og Villreinnemnda mener det er svært positivt at NVE vektlegger villreinhensyn i videre konsesjonsbehandling.

Nemnda registrerer likevel at det ikkje er framsatt ny og oppdatert kunnskap om villreinens bruk av området, slik nemnda ba om i sitt svar på mail datert 20. august 2024. Lyse har i sitt tilsvar til dette i mail 9. september 2024, men det svarer ikke ut vårt krav om tilleggsinformasjon. Nemnda kan ikke se at tilleggsutgreiinga har gitt de svar vi har etterspurt, nemlig tilstrekkelig vurdering av hvordan villreinen på Hardangervidda påvirkes av tiltakene. Nemnda vil derfor støtte opp om statsforvalternes innspill til NVE i mail datert 17. desember 2024: *«Statsforvalterne ser svært alvorlig på de negative konsekvensene dette prosjektet vil kunne ha for villrein, og vil særlig vektlegge:*

- 1. Med tanke på at det ventes flere vilkårsrevisjoner og O/U-prosjekter i årene fremover, er det helt nødvendig at samlet belastning på villreinområdet og den samfunnsmessige nytteverdien ikke bare vurderes innenfor det enkelte konsesjonsområdet, men i et lengre tidsperspektiv for hele villreinområdet, på et regionalt (og kanskje også nasjonalt) nivå.*
- 2. For å sikre en videre forvaltning av villreinområdene i tråd med nasjonale målsettinger og internasjonale forpliktelser må det være et mål at vilkårsrevisjonene skal bidra til en positiv utvikling i villreinområdene, og at påvirkning på villrein som følge av O/U-prosjektene i sum skal gå i null eller være positiv.*
- 3. Det pågår nå et omfattende og ressurskrevende arbeid med tiltaksplaner for villreinområdene, med forslag på bordet om både kontroversielle og kostbare tiltak. Å på samme tid iverksette tiltak som forringer villreinområdet ytterligere, er svært uheldig og vil undergrave den pågående tiltaksplanprosessen.*
- 4. Kunnskapsgrunnlaget må styrkes med hensyn til den samlede belastningen for villrein. Norsk Institutt for naturforskning (NINA) har gjennom ulike forskningsprosjekter utviklet metoder og simuleringsverktøy som kan beregne og forutsi den samlede belastningen og tap av funksjonelle leveområder for villrein....»*

Forholda for villrein skal bli betre, og det er ikkje tilstrekkeleg at forholda blir uendra. Vi legg til grunn at NVE som vedtaksmyndighet vil gjennomføra ei samla vurdering og avveging. Det må her leggjast særleg vekt på samla belastning for villrein.

Villreinnemnda for Setesdalsområdet har i sin uttale til NVE datert 3.2.2026 påpekt at nemnda ser positivt på fleire endringar i det justerte forslaget, men vurderer likevel at situasjonen ved Votna framleis er særleg sårbar. *«Med pumpekraft vil raske og hyppige vasstandsendingar truleg føre til omfattande og uforutsigbare råker. Nemnda meiner magasinet må sjåast i lys av at E134 blir i tunell, at vinterferdsel i området blir kraftig redusert, og at villreinen på Hardangervidda og Setesdal Ryfylke vinn dette området tilbake om vinteren. Da må Votna som heilskap ha sikker og god is. Som avbøtande tiltak vil det å avstå frå pumping i heile perioden villreinen bruker isen vere det beste treffsikre tiltaket.»*

Statens vegvesen har også påpekt mye av det samme i sitt brev til NVE 5. februar 2026; *«Det er ein samanheng mellom villreininteresser, vatnet Votna og reguleringsplan for ny trase på E134. Gjennom at delar av dagens E134 vert erstatta med tunnel, opnar det seg ei moglegheit for ein ny trekktrase over Votna(vatnet).»*

I same brev er det også referert til samandraget i «NaturRestaureringsrapport nr: 2025-11-01 står det om Vestre vassdrag (Votna) mellom anna: *«Votna er et magasin der dagens reguleringshøyde på 45 m ikke endres, men planlagt pumpekraft kan gi vesentlig hurtigere vannstandsendinger enn for Holmavatn. Magasinet ligger også i et mer kupert terreng der det kan forventes større påvirkning enn for Holmavatn i form av sprekker og råker langs breddene. Vi har lagt til grunn at det trolig legger seg farbar is på store deler av magasinet gjennom vinteren, men at store vannstandsendinger gir soner med usikker*

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

is rundt magasinet.

Nærheten til E134 med stor trafikk og ferdsel utfra parkeringsområder både sommer og vinter betyr at områdets funksjonalitet som beite- og trekkområde for villrein er redusert. Ved tunnelføring vil funksjonaliteten styrkes, spesielt vinterstid, da vi forutsetter at gammel vei stenges. Av denne grunn blir virkninger av mindre farbar is over Votna relativt sett mer negativ i en situasjon med tunnelføring, fordi vi forventer at nærliggende beiter og trekkpassasjer for rein da får en økt bruk.»

Nemnda meiner at reguleringa må ta omsyn til at E134 blir lagd i tunnel, slik Statens vegvesen peikar på. I brevet sitt til NVE, datert 2. juli 2026, uttaler Statens vegvesen følgjande: «Med ny tunnel vil det opne seg ei moglegheit for villreintrekk over Votna(vatnet). Men det er avhengig av at ein ikkje får eit regulerings- og pumperegime som gjer isen over vatnet meir utrygg.

...

Ein konsesjon vert gitt for lang tid framover. Då bør ein også legge mindre vekt på barrierar og forstyringar som er i dag, dersom ein ser at desse vil kunne bli betre i framtida, til dømes gjennom å legge ein veg i tunnel, slik det er tilfelle her.»

Sjølv om det er dokumentert stor bruk av areal rundt Blåbergdalen og opp mot Votna, inkludert kryssing E134 Dyrskartunnelen i perioden 2020-2024, er det altså viktig å unngå ytterligere barrierar for villrein.

Kvalitetsnorm for villrein vurderer tilstanden til villreinen i hvert villreinområde. Vurderingen viser hvilke utfordringer knyttet til bestandsforhold, beite og forstyrrelser de ulike områdene har, og den består av tre delnormer.

Både Hardangervidda og Setesdal Ryfylke villreinområde er i dag klassifisert til dårleg kvalitet, etter at baa delnorm 1 (bestandsforhold) og 3 (leveområde og menneskeleg påverknad) vart sett til dårleg, og delnorm 2 (lavbeite) til middels kvalitet. Dette viser at situasjonen er alvorlig og lik for villreinen både på Hardangervidda og i Setesdal Ryfylke.

Klassifiseringen gir tydelige signaler om hvilke faktorer som skaper de største utfordringene i hvert enkelt villreinområde, og målet er at alle områder skal oppnå minimum middels kvalitet. På lengre sikt er det også et mål at de nasjonale villreinområdene skal oppnå god kvalitet.

For å oppnå bedre kvalitet er det viktig at barrierer ikke opprettholdes eller forsterkes. Snarere må de reduseres for å oppnå målsettingen i delnorm 3, god kvalitet.

For å overleve treng villreinen store og samanhengande leveområde. I dag blir villreinen hindra i å bevege seg fritt, mellom anna av motorferdsel, stiar og turisthytter som skaper barrierar i landskapet. Som ein følgje av kvalitetsnorma for villrein blir det utarbeidd konkrete tiltaksplanar for kvart villreinområde. Tiltaka skal samla sett redusere den totale belastninga på villreinen i desse viktige områda. Planane byggjer på grundige faglege vurderingar og skal ha brei lokal forankring.

Konklusjon

Røldal-Suldal-utbygginga ligg i randsona til Hardangervidda villreinområde. Hovudfokuset i denne fråsegna er difor i hovudsak retta mot moglegheitene for utveksling mellom Hardangervidda, Setesdal-Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei. Vi vil særleg framheve dei betenkelegheitene som både Villreinnemnda for Setesdalsområdet og Statens vegvesen og har gjeve uttrykk for. «Magasinet må sjåast i lys av at E134 blir i tunell, at vinterferdsel i området blir kraftig redusert, og at villreinen på Hardangervidda og Setesdal Ryfylke vinn dette området tilbake om vinteren. Da må Votna som heilskap ha sikker og god is.»

«Med ny tunnel vil det opne seg ei moglegheit for villreintrekk over Votna(vatnet). Men det er avhengig

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

av at ein ikkje får eit regulerings- og pumperegime som gjer isen over vatnet meir utrygg.»

Vi vurderer derfor at det vil vere klart negativt å gje konsesjon til tiltak som er til hinder for at ny E134 får den positive effekten som den kan få for villreinen. Tilleggsutgreiinga stadfester at Holmavatn og Votna utan E134 er særskilte funksjonsområde for villreinen. Nemnda vil oppmoda NVE å leggje dette til grunn i si vidare saksbehandling og vurdere samlet belastning for villrein.

Forslag til vedtak om uttale

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet uttaler seg med hensyn til villreinens interesser. Etter § 21 i hjorteviltforskriften skal nemnda arbeide for en langsiktig bærekraftig forvaltning av villreinen og villreinen sine leveområder. Villreinen er en nasjonal ansvarsart for Norge, og siden 2021 er arten oppført på rødlista. Villreinen har fått en egen stortingsmelding med mål om at den negative utviklingen skal stoppes innen 2030, alle villreinområder skal havne på minimum middels kvalitet etter kvalitetsnorm for villrein innen 2050, og de nasjonale villreinområdene skal ha god kvalitet innen 2100.

Villreinnemnda mener det er svært positivt at NVE vektlegger villreinhensyn i videre konsesjonsbehandling. **Forholda for villrein skal bli betre, og det er ikkje tilstrekkeleg at forholda blir uendra.** Vi legg til grunn at NVE som vedtaksmyndighet vil gjennomføre ei samla vurdering og avveging og etter vårt syn må det her leggjast særleg vekt på samla belastning for villrein.

Nemnda ser positivt på fleire av endringane i det justerte forslaget, men vurderer likevel situasjonen ved Votna som særleg sårbar og høyst usikker. Ved etablering av pumpekraft vil raske og hyppige vasstandsendingar truleg føre til omfattande og uføreseielege råker.

Både Hardangervidda og Setesdal Ryfylke villreinområde er i dag klassifiserte med dårleg kvalitet. Dette viser at situasjonen er alvorleg og i stor grad lik for villreinen på Hardangervidda og i Setesdal Ryfylke. For å oppnå betre kvalitet er det viktig at barrierar ikkje blir oppretthaldne eller forsterka. Tvert imot må dei reduserast dersom ein skal nå målsetjinga om god kvalitet i leveområda.

Behandling i villreinnemnda

Arbidsutvalget kom med nytt forslag til uttale. Arbeidsutvalget vedtok enstemmig nytt forslag til uttale.

Vedtak om uttale

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet uttaler seg med hensyn til villreinens interesser. Etter § 21 i hjorteviltforskriften skal nemnda arbeide for en langsiktig bærekraftig forvaltning av villreinen og villreinen sine leveområder. Villreinen er en nasjonal ansvarsart for Norge, og siden 2021 er arten oppført på rødlista. Villreinen har fått en egen stortingsmelding med mål om at den negative utviklingen skal stoppes innen 2030, alle villreinområder skal havne på minimum middels kvalitet etter kvalitetsnorm for villrein innen 2050, og de nasjonale villreinområdene skal ha god kvalitet innen 2100.

Villreinnemnda mener det er svært positivt at NVE vektlegger villreinhensyn i videre konsesjonsbehandling. **Forholda for villrein skal bli betre, og det er ikkje tilstrekkeleg at forholda blir uendra.** Vi legg til grunn at NVE som vedtaksmyndighet vil gjennomføre ei samla vurdering og avveging og etter vårt syn må det her leggjast særleg vekt på samla belastning for villrein.

Vi vurderer at det vil vere klart negativt å gje konsesjon til tiltak som er til hinder for at ny E134 får den positive effekten som den kan få for villreinen. Tilleggsutgreiinga stadfester at Holmavatn og Votna utan E134 i dagen er særskilte funksjonsområde for villreinen. Nemnda vil oppmoda NVE å leggje dette til grunn i si vidare saksbehandling og vurdere nytt tapperegime for Votna etter at ny E134 er lagt i tunnel.

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Adresse: Møsvannsveien 1149, 3660 Rjukan

E-post: hardangerviddaområdet@statsforvalteren.no / Tlf.: 32 26 66 13

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet

Nemnda ser positivt på fleire av endringane i det justerte forslaget, men vurderer likevel situasjonen ved Votna som særleg sårbar og høyst usikker. Ved etablering av pumpekraftverk vil raske og hyppige vasstandsendingar truleg føre til omfattande og uføreseielege råker.

Både Hardangervidda og Setesdal Ryfylke villreinområde er i dag klassifiserte med dårleg kvalitet. Dette viser at situasjonen er alvorleg og i stor grad lik for villreinen på Hardangervidda og i Setesdal Ryfylke. For å oppnå betre kvalitet er det viktig at barrierar ikkje blir oppretthaldne eller forsterka. Tvert imot må dei reduserast dersom ein skal nå målsetjinga om god kvalitet i leveområda.

Med hilsen

Samson Hamre (s)
Leder

Svea Wangenheim
Vikar for sekretær

Kopi:

Statsforvalteren i Vestland
Statsforvalteren i Rogaland
Ullensvang kommune
Suldal kommune